

Otakar Theer: *V neděli v restauraci*

Kulaté stolky z bílého mramoru
obsazují se, ožívují se.

Dvěře ani nezapadají, tak sem proudí nedělní dav,
nastrojený, vyžehlený, vykartáčovaný,
s tvářemi lehce zardělými krátkou procházkou v lednovém mrazu.

Je to neustálý řinkot příborů, rozestírání ubrousků,
šoumavý zvuk sterých nohou, holí, židlí, klobouků, plášťů.
Nad talíři, z nichž se kouří, nad sklenicemi, žlutě jež svítí,
nad hlavami, k jídlu skloněnými,
kormidlují sklepníci; naklánějí se, uklánějí se.

Všichni teď jedí, muži i ženy. Jsou jediným párem čelistí,
dobře zasazeným, s hladovými zuby.

Jaký to pro ně svět, ten kus masa na míse!
Jaké štěstí dát se jazyku, chřtánu, žaludku!

Teď zažehují doutníky a cigarety,
dým krouží, dým klouže, dým bloudí. Všem je dobře,
všechny tváře jsou brunátné, všechny oči rozníceny.

Ach, voní to ložnicí,
teplým koutkem u kamen nebo na podušce,
bezpečnými polibky za dveřmi důstojně zavřenými
manželských bytů.
Ach, počestné ni mnoho, ni příliš zřídka,
zhnusení, uspané zvykem, nenávisť, ochočená chťíčem,
zlaté středocestí pěšinek důsledně vyšlapávaných,
hygiena.

Můj stole, můj samotářský pokoji
vysoko nade městem!
Vyhlídka s okna: nahé, hrubé, tmavé stromy,
tak černé na bílém sněhu!
Ni hlásku, ni zvuku. Jen od času čas

zvony modliteb a zvonky smrti.

Tak zcela jiné je to zde, tak přísné a stinné,
bez ženství skríváního smíchu.

Jen Vášeň,
s nebeskýma očima,
s ručkama tak drobnýma, že nechápeš, jak dovedly upřísti osud,
jen Vášeň,
jež je stálým loučením, neustálým dáváním si s bohem,
exaltací života, vrátkého nad strží smrti,
jen Vášeň
zvichří mé ticho od času čas a prchá, nezanechávajíc
než stesk a něco své vůně.

Zde probouzím se do předjitřní tmy.

Kolem dokola ni jediného okna ozářeného.

Nad lesnatým chlumem – tak nízko – skoro u samých větví,
hřeje se, válí se měsíc v huňatém rouně mračen.

S druhého břehu pár nevyspalých svítlen civí a mhourá.

Zde probouzím se do předjitřní tmy,
smysly, snem ještě ztajemněnými, naslouchám řece nitra
a přelévám ji v svou mužnou, zahořklou a drsnou strofu.

Čím jste mi vy, spokojení lidé?

Čím je mi vaše teplé lidství, vaše bezpečné lůžko, vaše ukojená pleť, váš
zažívající chtíč?

Věřím, byť jeden proti tisícům,

věřím, navzdory desítitísícům,

že můj život je lepší než váš.

A rty, steskem sevřenými, si šeptám:

kěž nejsem jako ti druzí!

(Lumír 1914, č. 6; knižně ve *Všem navzdory*, 1916)

S. K. Neumann: *Jarní neděle v letní restauraci*

Pod kaštiny
prosívajícími veliké hrachy slunce,
které nemohou dopadnouti, poskakující s předmětu na předmět,
míče odražené nejrůznějšími věcmi,
pod kaštiny,
hustý, visutý ostrov tvořícími v hostinské zahradě,
kypí jarní neděle v letní restauraci.

S tebou budu dnes, krásný povyku barev a zvuků,
po dnech večerů dlouhých, samoty, ledového ticha!
S tebou budu dnes, dave, kaleidoskope, hluku,
s celým trupem svým, se všemi smysly, s funkcemi srdce i břicha!

Vlají
bílé ubrusy a světlé toalety,
dmou se tenké látky, zelené, červené, modré, žluté,
jedna šeríková,
propletají se, vaří se, stříkají
v parodistickém turnaji,
hoří na šedi, žehnou na hnědi šatů mužských.

Květen společenský rozkvétá tu jak záhon,
tváře, zardělé skvrny, telefonují na všechny strany.
Pudy, energie, jež vesele vyšly si na hon,
táboří tu jak vojsko pod zelenými stany.

Vřískají
hlásky dětí a koketních slečinek,
volají
basy, tenory mužů, alty, soprány žen,
zvoní, piští, klokotají dívčí smíchy,
jako lesní potoky zurčí hovor a štěbot.
Všechny schopnosti sterých hrdel, co dovedou, ukazují,
ale – prožíhanou výkřiky, které ulétají,
na protější stráni usedající v hnízdech –
ryčnou symfonii jako řeku snují
se skleněným doprovodem na spodu,
s porculánovými hlasy talířů,
s kovovými cinkoty nožů a vidliček,
se šustotem podšvů, jež, docela dole, trou se o písek.

Jarní radost, jež stáhla se sem, do této vzdušné klece,
jako hříbě říčí a mladá jest jako jitra:
v kraji s nebe sesula se na hlavy naše a plece,
s vanem alejí lesních vnikla nám až v nitro.

Steré hlavy
tančí jakýsi kvapík, dotýkajíce se jedny druhých,
steré paže
houpají se, veslují dole i nahoře,
potkávají se, křížují, unikají si,
steré trupy a nohy
stále klátí se, vlní, hemží,

k sobě tisknou se, světlé k temnějším a naopak,
přes židle a stolky slévající se v pestré jezero.
Časem proudění zvláštní razí si cestu jimi,
číšník s podnosem plným kličkuje davem,
zastavuje se, rozdává rozmáchle,
nebo bílá, vlající slečna běží se sklenicí vody –
tanec, tanec je všechno,
tančí nejvýše kytice, klobouky, ruce,
tanec, tanec je všechno –
až tu z nenadání a prudce
tančí pro všechny pohledy jen jedna věc: ňadra,
v prolamované halence hopkují zahradou
jedna mladá, špičatá ňadra –

Tanec barev, zvuků, pohybů, všechno je tanec všech se vším,
jarní, prchavé semknutí lidí, mnoha, dychtivých všeho.
Se zelenými plachtami, jako vzducholod', celá zahrada se vším
tančí, kdesi vysoko myslím, tanec opilého.

S tebou, tanci a dave!
S tebou, hode, svátku, královský dne!
S vámi budu dnes v této zahradě veliké jako svět,
neboť nestojím právě o klid k práci,
ani o samotu, z které se dobývá zlato.
Nechci ničeho dobývatí dnes, věděti, že jsem „někdo“.
S vámi budu až do šera, do posledního vlaku,
a pak hleděti budu laskavě za páry mizejícími v houští.
S tebou, demokracie krotká a radující se,
kteréž věru dnes nenapadá sežrati mne,
s tebou odpočinouti chci si od sebe samého.

Máme slunce, svobodu, vzduch zde,
upomínku na vonný kraj, kterým jsme prošli,
prostou radost, nemající vedlejších úmyslů.
Chceme býti veselí, sytí, přirození jako květnový den.

Pročež také pečeně sem a uzeniny! Piva, vína, limonády!
Saláty sem, sýry, dorty a likéry!
Naše čelisti nemohou se již dočkati zdravé práce,
jazyk laskominy má a hrdlo prahne.

Číšníku! Občane! Bratře!

Na tvé zdraví piji, dave, kaleidoskope, hluku!

Ztotožňuji se s vámi a nechci nic věděti o domýšlivosti básníků.
Na tvé zdraví piji, krásný povyku barev a zvuků,
na tvé zdraví, květnový dne, zahrado hostinská,
na tvé zdraví, světe, jenž tančíš!

(Večery. Beletristická příloha Lidových novin, 1914, č. 19, pod titulem Jarní neděle v restauraci; knižně v Nových zpěvech, 1918)